

KESKI-SUOMEN SOSIAALIPÄIVYSTYS

Vuosikertomus 1.1.-31.12.2021

Maarit Kinnunen, johtava sosiaalityöntekijä

Yleistä

Yksikön nimi muutettiin Jyväskylän sosiaalipäivystyksyksiköstä Keski-Suomen sosiaalipäivystykseksi 1.1.2021 alkaen. Näin yksikön nimi vastaa yksikön toiminta-aluetta, joka on koko Keski-Suomen maakunta (22 kuntaa) ja lisäksi Pirkanmaan kuuluva Kuhmoinen. Yksikön nimi muuttuu uudelleen 1.1.2022 alkaen, kun toimintaan tulee mukaan kriisipäivystys. Yksikön nimi on jatkossa Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystys.

Keski-Suomen sosiaalipäivystys toteutti vuoden 2021 aikana lakisääteistä tehtäväänsä virka-ajan ulkopuolisena sosiaalipäivystyksenä. Koronavirus vaikutti koko vuoden ajan yksikön toimintaan. Yksikön viikkopalaverit järjestettiin lähes poikkeuksetta etäyhteydellä. Edellisvuonna käyttöön otettu Teams palveli hyvin etäyhteyden palaverien järjestämisessä, sekä sitä käytettiin aktiivisesti tiedon tallennus- ja välityskanavana.

Yksikön tilat

Keski-Suomen sosiaalipäivystys muutti tammikuussa 2021 Sairaala Novan päivystysalueelle. Yksikön käyttöön saatiin yksi noin 16 neliömetrin vastaanottohuone, jonne rakennettiin kolme työpistettä. Työhuone oli pieni ja edellytti muun muassa työntekijöille vastamelukuulokkeiden hankintaa. Sosiaalipäivystystyötä tehdään hyvin paljon puhelimitse ja pienessä huoneessa yhtäaikaisten puhelujen puhuminen oli haasteellista. Vuoronvaihtotilanteissa työhuoneessa saattoi työskennellä yhtäaikaisesti neljä työntekijää, joten yhdelle ei riittänyt työskentelytilaa. Työtilan sijaitseminen terveydenhuollon päivystyksen yhteydessä lisäsi merkittävästi yhteistyötä terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa. Yhteistyö nähtiin tarpeellisena ja hyvänä.

Kun yksikön toiminta päätettiin laajentaa ympärivuorokautiseksi sosiaali- ja kriisipäivystystoiminnaksi, yksikölle alettiin etsiä uusia tiloja, joissa mahtuisi työskentelemään yhtäaikaisesti useampi työntekijä ja joissa voitaisiin ottaa vastaan kriisityön asiakkaita. Yksikölle järjestyivät uudet tilat Sotainvalidien sairaskodilta joulukuun 2021 alusta. Tilojen järjestely toimintaa vastaavaksi on edelleen kesken.

Henkilöstö

Vuonna 2021 Keski-Suomen sosiaalipäivystyksessä oli 10 sosiaalityöntekijän virkaa. Yksi sosiaalityöntekijöistä oli perhevapaalla koko vuoden 2021. Yksi sosiaalityöntekijöistä jäi virkavapaalle tehtävästään helmikuussa 2021 ja toinen kesäkuussa 2021. Toinen virkavapaalla olleista sosiaalityöntekijöistä irtisanoutui marraskuun 2021 lopussa vakituisesta virastaan, ja virka laitettiin auki joulukuussa 2021. Virkaa haki kaksi laillistettua sosiaalityöntekijää. Virkavalinta tehtiin ennen vuodenvaihdetta.

Yksikössä käytettiin vuoden 2021 aikana yhteensä kymmentä sosiaalityöntekijän sijaista, joista kuusi oli sijaiskelpoisia sosiaalityön opiskelijoita ja neljä laillistettuja sosiaalityöntekijöitä. Sijaisuuksien kestot vaihtelivat yksittäisistä päivistä lähes koko vuoden kestäneisiin sijaisuuksiin. Kaikkiaan sijaisista viisi oli yksikössä uusia, minkä vuoksi vakituiset työntekijät joutuivat käyttämään paljon aikaa ja voimavaroja perehdyttämiseen.

Yksikön toiminnan muutokseen valmistauduttiin koko vuoden ajan. Loka-marraskuun aikana rekrytoitiin kolme vakituista kriisityöntekijää. Kriisityöntekijöiden virkoja haki yhteensä 57 hakijaa. Heistä lähes kaikki olivat koulutuksensa puolesta päteviä eli ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita sairaanhoitajia tai sosionomeja. Vakituisiin kriisityöntekijöiden virkoihin vuoden 2022 alusta alkaen valittiin kaksi sosionomia ja yksi sairaanhoitaja. Heistä kaksi aloitti joulukuussa aluksi määräaikaisina, jotta vuodenvaihteen siirtymävaiheeseen saatiin vahvistettu henkilöstöresurssi. Kolmen vakituisen lisäksi valittiin kaksi kriisityöntekijää määräaikaisiin virkoihin. Toinen heistä on sairaanhoitaja ja toinen sosionomi. Erilistä rekrytointia ei tehty vaan valinnat tehtiin vakituisia virkoja hakeneiden joukosta. Määräaikainen täyttö johtui siitä, että Kriisikeskus Mobilessa olleista lähihoitajista toiselle määriteltiin uuteen työtehtävään koeaika ja toinen työllistyi määräaikaiseen tehtävään. Virkojen vakituisen täyttööseen ei annettu lupaa.

Johtava sosiaalityöntekijä siirtyi vastaamaan pelkästään Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen esihenkilön tehtävistä ja kehittämistyöstä 1.10.2021 alkaen. Siihen asti hän toimi myös Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön esihenkilön tehtävissä. Johtava sosiaalityöntekijä vastasi vuoden 2021 aikana henkilöstöhallinnon tehtävistä myös Kriisikeskus Mobilessa toimineiden kahden kriisityöntekijän ja OmaKS:ssä työskentelevien kahden sosiaaliohjaajan osalta. Sosiaaliohjaajat aloittivat tehtävässään huhtikuussa 2021. Lisäksi johtava sosiaalityöntekijä osallistui OmaKS:n sosiaaliohjaajien työn kehittämiseen liittyviin palaverihin, mutta heidän käytännön työn ohjaus tapahtui OmaKS:ssä. Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen toimistotyön tehtäviä hoiti pääosin Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön toimistos sihteeri sekä osittain lastensuojelun palvelujen hallinnon toimistovastaava.

Sosiaalityöntekijät tekivät edelleen vuoden 2021 aikana virka-ajan ulkopuolella aktiiviyötä. Jokaisessa työvuorossa oli kahdesta kolmeen sosiaalityöntekijää. Kesän 2021 aikana yksikössä oli useita sijaisia, jotka ovat sosiaalityön opiskelijoita sijaiskelpoisia. Tämä tarkoitti työvuorosuunnittelussa sitä, että lähes poikkeuksetta vakituiset sosiaalityöntekijät olivat sijaisten kanssa töissä tarvittavan päätöksenteon varmistamisen vuoksi.

Osaamisen vahvistaminen ja tukeminen

Maaliskuussa 2021 järjestettiin yksikön henkilöstölle asiakastietojärjestelmän käyttöönottokoulutus, koska SosiaaliEfficca vaihtui uuteen versioon, joka mahdollistaa kantasiirron. Sosiaalipäivystyksen osalta effican toiminta muuttui merkittävästi sekä dokumentointi ja tilastointi monimutkaistuivat.

Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen kehittämispäivä pidettiin syyskuussa 2021. Osana kehittämispäivää oli myös työhyvinvointitoimintaa. Johtavan sosiaalityöntekijän ja muutaman sosiaalityöntekijän oli tarkoitus osallistua suuronnettomuusharjoitukseen Jämsässä syyskuussa 2021, mutta tapahtuma peruttiin koronatilanteen vuoksi.

Yksikön koko henkilöstö osallistui kolmepäiväiseen kriisityön koulutukseen syksyn 2021 aikana. Koulutus oli tarpeellinen yksikön toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Alkuvuonna 2021 päätettiin myös, että kriisityön koulutusta jatketaan vuonna 2022, jotta myös yksikköön rekrytoitavat uudet työntekijät saavat koulutusta yhtä aikaa muiden työntekijöiden kanssa. Kriisityön kouluttajana toimi kokenut vastaava kriisityöntekijä, joka on kouluttanut myös useiden muiden alueiden sosiaali- ja kriisipäivystysten henkilökuntaa. Kolmepäiväisen koulutuksen viimeinen päivä käsitteli suuronnettomuustyöskentelyä. Kyseiseen koulutuspäivään osallistui myös Jyväskylän kaupungin sosiaalipalvelujen johtavia viranhaltijoita. Yksikön työntekijät osallistuivat syksyn 2021 aikana myös muutamiin lyhyempiin Apua ajoissa -hankkeen itsemurhien ehkäisyyn liittyviin koulutuksiin.

Sosiaalipäivystyksen työntekijöille oli järjestettynä työnohjaus keväällä 2021, mutta työntekijät eivät kokeneet sitä toimivaksi. Tästä syystä työnohjaus jätettiin tauolle. Johtavalle sosiaalityöntekijälle oli jär-

jestettynä työnohjaus koko vuoden 2021 ajan. Työntekijöillä oli edelleen mahdollisuus käyttää työterveyden purkua vaativien asiakastilanteiden jälkeen. Yksikön työntekijöitä on kehoitettu tekemään matalla kynnyksellä poikkeamailmoituksia. Vuonna 2021 poikkeamailmoituksia tehtiin yhteensä 14 liittyen vaaratilanteisiin tai läheltä piti -tilanteisiin, epäasialliseen käytökseen sekä väkivaltatilanteisiin. Tilanteista, joissa on ollut työntekijöihin kohdistuvaa väkivaltaa tai väkivallalla uhkailua, on tehty tutkintapyyntöjä myös poliisiin.

Yksikön toiminnan kehittäminen

Joulukuussa 2020 käynnistynyttä Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen toiminnan laajentamista koskevaa selvitystyötä jatkettiin vuoden 2021 aikana. Selvitystyötä teki joulukuusta 2020 elokuuhun 2021 asti erillinen osa-aikainen selvitystyöntekijä. Selvitystyöntekijä teki tiedonkeruuta Keski-Suomen alueen kunnista, virka-ajan ulkopuolisesta Keski-Suomen sosiaalipäivystyksestä, Kriisikeskus Mobilesta, Virve-pääkäyttäjiltä sekä eri puolilla Suomea toimivista alueellisista sosiaali- ja kriisipäivystyksistä. Tiedonkeruussa keskityttiin tilastotietoihin sekä toiminnan sisällöllisiin asioihin. Selvitystyöntekijän työtä ohjasi ohjausryhmä, jossa oli edustajia Jyväskylän kaupungilta, Äänekosken kaupungilta, Joutsan kunnasta sekä Keski-Suomen sote-rakennehankkeesta. Selvitystyöntekijä teki koko työskentelyn ajan tiivistä yhteistyötä Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen johtavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Toiminnan kehittämistyöhön osallistuivat myös kuntien ja Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijät työpajatyöskentelyssä. Kuntien sosiaalipalvelujen johtavien viranhaltijoiden kanssa kehittämistyötä käsiteltiin niin Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön yhteisissä kuntakokouksissa kuin myös sosiaali- ja terveysjohtajien kokouksissa. Jälkimmäisissä tehtiin päätöksiä kehittämistyön suunnasta ohjausryhmän esityksen pohjalta. Maaliskuussa 2021 Keski-Suomen kuntien sosiaali- ja terveysjohtajien kokouksessa päätettiin, että kehittämistyötä jatketaan ja tavoitteeksi asetettiin ympärivuorokautisen alueellisen sosiaali- ja kriisipäivystystoiminnan käynnistäminen vuoden 2022 alussa. Tässä toimintamallissa ympärivuorokautinen yksikkö vastaa sosiaali- ja kriisipäivystystoiminnasta sekä akuutin kriisityön (suunnitelmallinen) jatkamisesta traumaattisen kriisin kokeneiden henkilöiden kanssa. Toimintamalli on Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukainen, sekä sitä toteutetaan muutamalla muulla alueella Suomessa ja siihen ollaan siirtymässä usealla alueella.

Maaliskuussa 2021 olleen sosiaali- ja terveysjohtajien kokouksen jälkeen käynnistettiin säännölliset neuvottelut Kriisikeskus Mobilen kanssa, koska Kriisikeskus Mobile on pitkään toiminut Keski-Suomen alueella kriisipua antavana toimijana. Kehittämistyön yhtenä tavoitteena oli, että Mobilen toteuttama traumaattisiin kriiseihin liittyvä kriisipäivystys ja kriisityö siirretään viranomaistoimijalle.

Toukokuussa 2021 Keski-Suomen kuntien sosiaali- ja terveysjohtajat puolsivat edelleen suunnitelmaa, että ympärivuorokautisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen käynnistämistä tavoitellaan. Kesäkuussa 2021 Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta päätti kokouksessaan järjestää ympärivuorokautisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen sekä tuottaa palvelun Keski-Suomen alueen kunnille. Kesäkuun loppuun mennessä sanottiin irti sopimus Kriisikeskus Mobilen toteuttamasta kriisityöstä sekä kuntien kanssa tehdyt sopimukset virka-ajan ulkopuolisesta sosiaalipäivystystoiminnasta. Kunnissa ympärivuorokautiseen sosiaali- ja kriisipäivystystoimintaan osallistuminen käsiteltiin luottamuselimissä kesän ja syksyn 2021 aikana. Syksyn aikana allekirjoitettiin sopimukset toimintaan osallistumisesta. Kaikki Keski-Suomen kunnat lähtivät mukaan ympärivuorokautiseen sosiaali- ja kriisipäivystystoimintaan.

Uuden yksikön rahoituksen suunnittelussa huomioitiin viiden kriisityöntekijän tarve sekä johtavan sosiaalityöntekijän 50 % palkkarahojen tarve. Rahoitus jakaantumisesta sovittiin niin, että jatkossa Jyväskylä vastaa 59 % osuudesta toiminnan kustannuksista. Loput 41 % kustannuksista jaetaan toiminta-alueen kunnille asukasluvun mukaisesti. Henkilöstöressurssin tarvetta pyrittiin arvioimaan selvittämällä muualla Suomessa toimivien sosiaali- ja kriisipäivystysten henkilöstörakennetta suhteessa kyseisen alueen väestöpohjaan ja etäisyyksiin. Lisäksi pyrittiin selvittämään kuntien virka-aikaisten sosiaalipäivystysten tehtävämääriä. Niistä ei saatu kattavaa kuvaa. Kriisikeskus Mobilessa toteutettu tilastointi poikkeaa niin paljon sosiaalipäivystyksen tilastointitavasta, että siitäkään ei saatu henkilöstöresurssin tueksi riittävää tietoa. Tästä johtuen sovittiin, että henkilökunnan riittävyttä arvioidaan aktiivisesti kevään 2022 aikana.

Syksyn 2021 aikana järjestettiin Keski-Suomen alueen kuntien kanssa keskusteluja, joissa sovittiin käytännönasioista liittyen virka-ajalla hoidettaviin tehtäviin. Lisäksi sosiaalipäivystyksen ja Kriisikeskus Mobilen henkilöstölle järjestettiin ulkopuolisen vetäjän johtamia keskustelutilaisuuksia yhteensä kolme. Näiden tavoitteena oli keskustella työn rajapinnoista sekä luoda yhteistyön käytäntöjä tulevaisuuteen.

Toiminnan kehittäminen vaati paljon aikaa ja voimavaroja sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijöiltä sekä yksikön johtavalta sosiaalityöntekijältä. Sosiaalityöntekijöiden työnkuva tulee muuttumaan toiminnan muuttuessa ympärivuorokautiseksi sekä erityisesti siitä johtuen, että työn osa-alueiksi tulevat kriisipäivystys ja kriisityö. Myös yksikön henkilökuntamäärän kasvu vaikuttaa yksikön toimintaan. Näistä asioista huolimatta muutos nähtiin koko ajan tarpeellisenä ja välttämättömänä. Myös yhteistyötahojen kanta tulevasta muutoksesta oli erittäin myönteinen, koska muutos tulee selkeyttämään sosiaalihuollon päivystystoimintaa ja lisää sen saavutettavuutta. Joulukuussa 2021 tehtiin päätös, että yksikön nimi on jatkossa Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystys. Nimi kuvaa toiminta-aluetta ja yksikön tehtävää.

Yksikön toiminnan muutos on myös valmistautumista hyvinvointialueen tuloon. Sosiaali- ja kriisipäivystyksellä on merkittävä rooli psykososiaalisen tuen koordinoijana häiriö- ja suuronnettomuustilanteissa. Tämä roolin vuoksi yksikön johtava sosiaalityöntekijä on ollut mukana Keski-Suomen hyvinvointialueen valmiussuunnittelussa sekä Keski-Suomen päivystävien viranomaisten yhteisissä varautumisen tehtäviin liittyvissä palavereissa.

Yksikön toiminnan muutoksesta tiedotettiin vuoden 2021 aikana useita kertoja mediatiedottein sekä lähettämällä tiedotteita kuntiin ja muille yhteistyötahoille. Tiedotteita luonnosteltiin yhteistyössä mutta tiedotuksesta vastasi Jyväskylän kaupungin tiedottaja. Uutisia tulevasta muutoksesta oli niin Keski-Suomalaisessa, YLE:n kanavilla kuin myös somessa ja kuntien internetsivuilla. Tiedottamista yhteistyökumppaneille tehtiin vielä tiivistetysti vuoden 2021 lopussa. Tiedottamisessa huomioitiin sosiaalipäivystyksen muutos ympärivuorokautiseksi sosiaali- ja kriisipäivystykseksi sekä myös Kriisikeskus Mobilen toiminnan tuleva muutos. Jyväskylän kaupungin tiedottaja oli myös mukana tekemässä kriisityötä koskevaa esitettä loppuvuodesta 2021. Tiedotteen luonnostelivat yksikön sosiaalityöntekijät.

Verkostoyhteistyö

Kuntayhteistyö

Keski-Suomen 22 kunnan ja Kuhmoisten alueen sosiaali- ja terveystalujen johtotehtävissä toimiville järjestettiin neljä kuntakokousta vuoden 2021 aikana. Kuntakokoukset toteutettiin Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön yhteisinä. Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen osalta kaikissa kokouksissa keskeisenä asiana oli yksikön toiminnan kehittäminen. Lisäksi kokouksissa käsiteltiin yksikön ajankohtaisia asioita. Kaikki kokoukset toteutettiin käyttäen etäyhteyksinä Teamsia. Osallistujamäärät vaihtelivat 18 ja 23 henkilön välillä. Etäyhteykokoukset ovat parantaneet eri kuntien edustajien osallistumismahdollisuutta, minkä vuoksi on tarkoituksenmukaista myös jatkossa järjestää kokoukset pääosin etäyhteydellä.

Kuntien edustajien kanssa järjestettiin elokuussa 2021 myös hätäkeskukselle annettavaan sosiaalitoimen hälytysohjeeseen liittyvä palaveri. Hälytysohjetta päivitettiin Aluehallintoviraston ylitarkastajan antaman ohjeen mukaisesti niin, että kaikissa kunnissa myös kriisiapuun liittyvät tehtävät tulivat päivityksen jälkeen virka-aikaiseen tai virka-ajan ulkopuoliseen sosiaalipäivystykseen eikä Kriisikeskus Mobileen.

Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen toiminnan muutokseen liittyen järjestettiin erilliset kuntatapaamiset Saarikan, Wiitaunionin ja Kinnulan, Joutsan ja Toivakan, Muuramen, Jämsän, Laukaan sekä Äänekosken sosiaalityöntekijöiden ja heidän esihenkilöidensä kanssa. Kokouksissa käytiin läpi tulevaa sosiaalipäivystyksen toiminnan muutosta ympärivuorokautiseksi sosiaali- ja kriisipäivystykseksi sekä sovittiin yhteistyöstä virka-aikana. Myös Jyväskylän virka-aikaista päivystystä hoitaneiden sosiaalityöntekijöiden kanssa käytiin keskusteluja tulevasta yhteistyöstä. Aikatauluhaasteiden vuoksi Keuruun, Petäjäveden, Multian, Uuraisten, Konneveden ja Hankasalmen osalta kokoukset joudutaan järjestämään vuoden 2022 alkupuolella. Kuntien lisäksi keskustelua käytiin sairaanhoitopiirin sosiaalityön kanssa.

Alueelliset ja valtakunnalliset verkostot

Vuoden 2020 lopulla yritettiin aloittaa työntekijöiden yhteiset KYS-erityisvastuualueen laajuiset säännöllisesti toteutuvat palaverit, joiden tarkoituksena oli jakaa hyviä työkäytäntöjä ja oppia toisten alueiden toimintatavoista. Nämä eivät alkuvuodesta 2021 kuitenkaan enää onnistuneet, koska työntekijät eivät pystyneet irrottautumaan tehtävien hoidosta palavereihin. Palavereita ei saatu käynnistettyä vuoden aikana uudestaan.

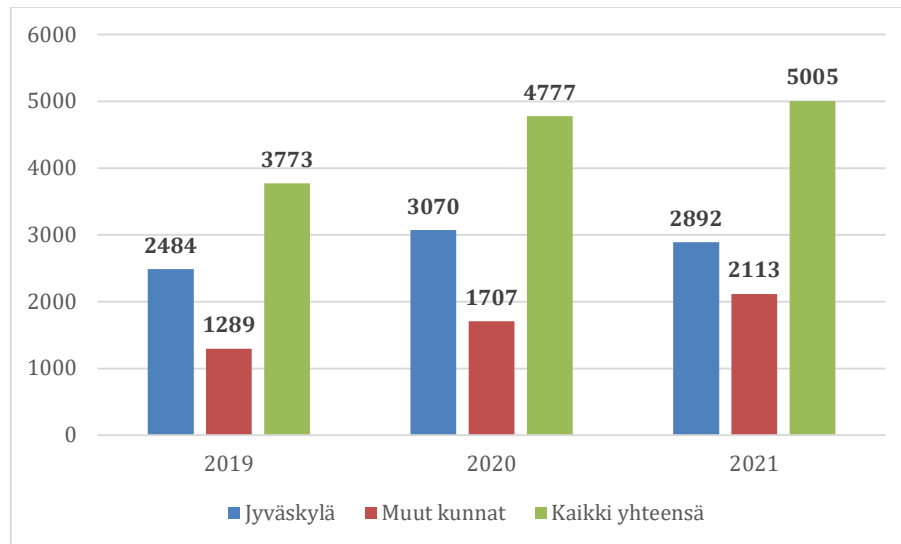
KYS-erityisvastuualueen johtavien sosiaalityöntekijöiden Teams-palaverit toteutuivat vuoden 2021 aikana säännöllisesti kuukausittain lukuun ottamatta kesäaikaa. Johtava sosiaalityöntekijä osallistui vuoden 2021 aikana säännöllisesti Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sosiaalihuollon jaoksen alaiseen sosiaalihuollon asiantuntijatyöryhmään, jolle oli annettu toimeksi päivittää ERICA-tehtäväkäsittelyohjetta sosiaalihuollon tehtävien osalta. Lisäksi työryhmässä käsiteltiin tulevaisuudessa käyttöön otettavaa KEJO-järjestelmää, muuta yhteistyötä Häätäkeskuksen kanssa sekä sosiaali- ja kriisipäivystysten yhteisiä asioita. Työryhmä kokoontui tiiviisti koko vuoden ajan lukuun ottamatta kesäaikaa.

Sosiaalipäivystystehtävien määrät virka-ajan ulkopuolella

Sosiaalipäivystystehtävien tilastointi on tapahtunut aiemmin asiakastietojärjestelmään tehtyjen kellon-aikavireillepanojen perusteella. Huhtikuusta 2021 alkaen tilastointi siirrettiin tehtäväksi Forms-kyselynä, koska kellon-aikavireillepanojen tekeminen ei onnistunut enää entiseen tapaan uudessa SosiaaliEfficassa. Tilastointiin tuli myös uusia syykoodeja vastaamaan paremmin tiedontuotannon tarvetta. Lisäksi Forms-kyselyn kautta tehtävässä tilastoinnissa on mahdollista erottaa helposti eri palvelutehtäviin liittyvät tehtävät. SosiaaliEfficassa tapahtuneet muutokset vaikuttivat todennäköisesti erityisesti maaliskuun tilastointiin, ja vaikuttaisi siltä, että merkintöjä puuttuu. Lisäksi on todennäköistä, että tilastointiin on liittynyt haasteita erityisesti lyhytaikaisilla keikkalaisilla.

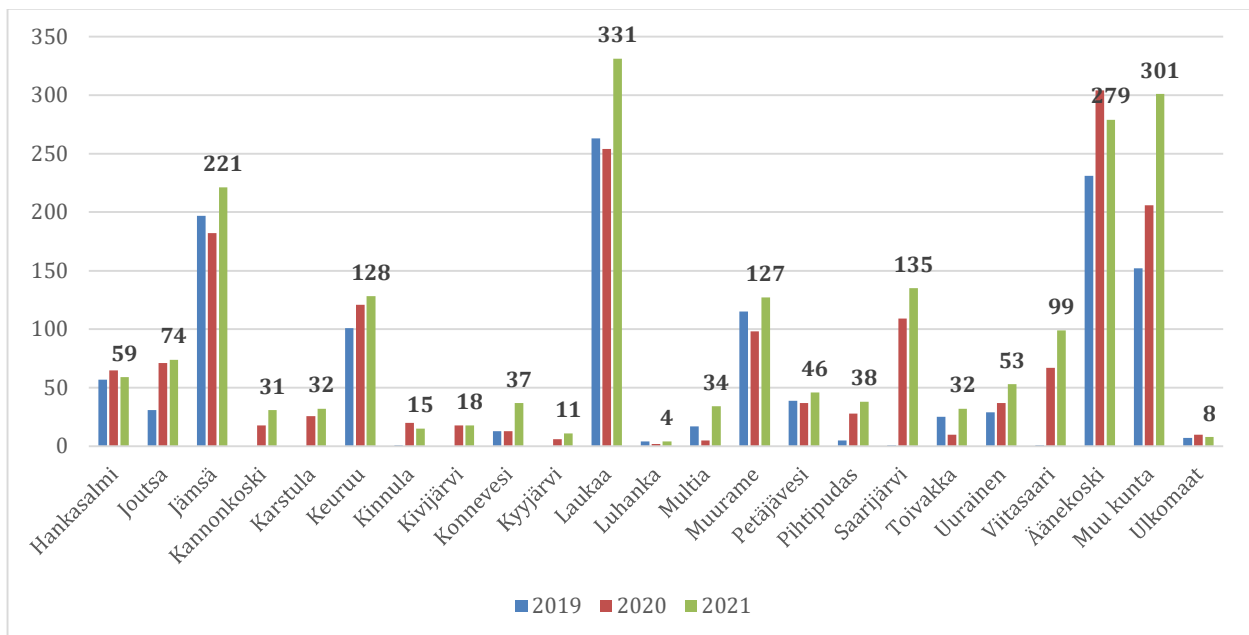
Yksi vireillepano ja myös Formsiin tehty yksi tilastointimerkintä tarkoittaa monenlaisia toimenpiteitä, muun muassa puheluita ja kotikäyntejä. Iso osa sosiaalipäivystyksen tehtävistä pystytään hoitamaan pelkästään puhelimitse ja osittain myös siirtämään toiselle toimijalle konkreettiseksi tehtäväksi. Jokaisesta yhteydenotosta, joka liittyy samaan tehtävään, ei tehdä uutta vireillepanoa Efficassa tai uutta tilastointimerkintää Formsiin. Esimerkiksi onnettomuus, joka koskettaa useaa henkilöä ja siihen liittyen soimitaan useita puheluita, tilastoidaan yhtenä tehtävänä.

Tehtävämäärien kasvu on jatkunut edelleen ja todennäköisesti tehtävien kokonaismäärä on todellisuudessa seuraavassa kuvattuja lukuja suurempi. Virka-ajan ulkopuolisia sosiaalipäivystystehtäviä oli 1.1.-31.12.2021 välisenä aikana yhteensä 5005, mikä on 228 tehtävää enemmän kuin edellisvuonna (vuonna 2020: 4777; vuonna 2019 3773). Tehtävämäärien kasvua on ollut 4,8 %. Elokuussa 2021 tehtiin tarkennusta hätäkeskuksesta tulevien sosiaalihuollon tehtävien ohjautumiseen. Tuolloin kriisiapua koskevat tehtävät alettiin ohjaamaan sosiaalipäivystyksille, virka-aikana kuntiin ja virka-ajan ulkopuolella Keski-Suomen sosiaalipäivystykseen. Marraskuun alusta 2021 alkaen Kriisikeskus Mobile ei ollut enää avoinna yöaikaan. Nämä asiat saattoivat vaikuttaa Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen tehtävämääriin. Loppuvuodesta 2021 työntekijät kuvasivat työvuorojensa olleen aiempaa useammin kiireisiä.

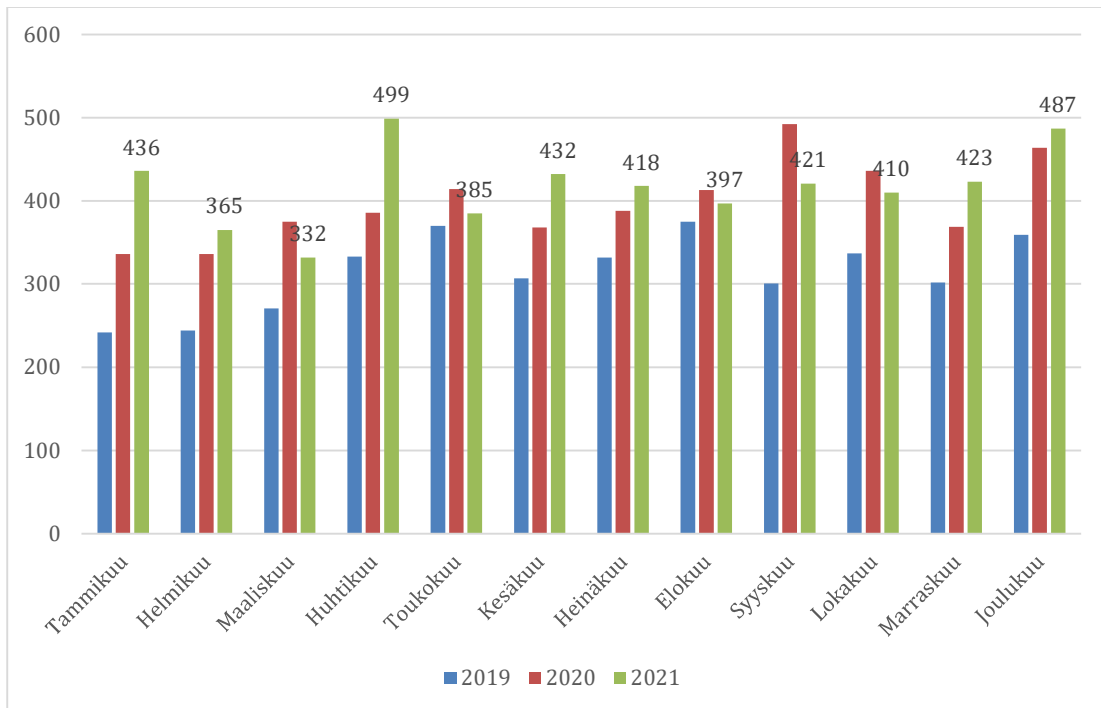
1. Sosiaalipäivystyksen tehtävämäärät 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Merkittävä huomio tehtävämäärissä on ollut se, että jyväskyläläisiä koskevia tehtäviä on tullut edellisvuotta vähemmän (vuonna 2021: 2892; vuonna 2020: 3070), laskua 5,8 %. Laukaassa tehtävien määrällinen kasvu on ollut merkittävää (vuonna 2021: 331; vuonna 2020: 254). Tehtävämäärien kasvua on tapahtunut suurimmassa osassa kunnista. Jyväskylän lisäksi tehtävämäärät ovat laskeneet Äänekoskella ja Hankasalmen suhteessa edellisvuoteen.

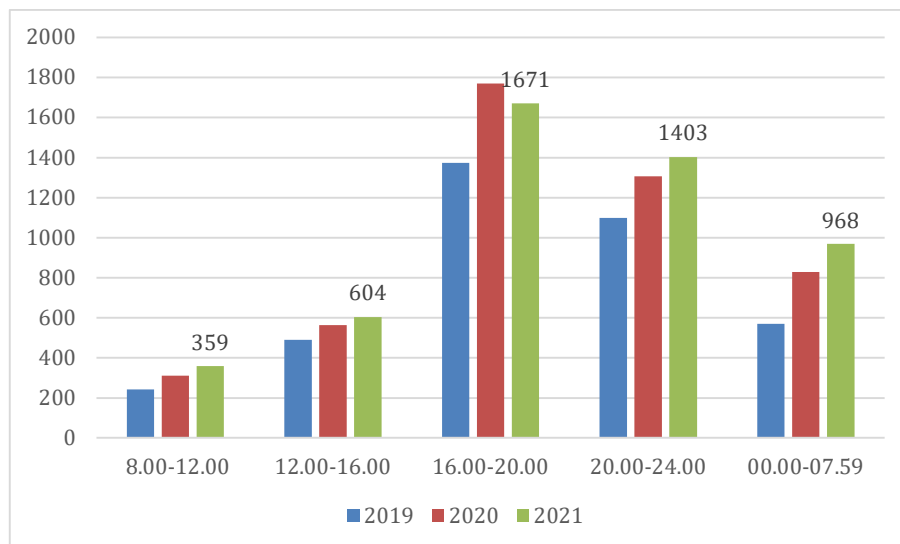
2. Sosiaalipäivystyksen tehtävämäärät muiden kuin Jyväskylän osalta 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Kuukausittain tehtävämäärät vaihtelevat edellisvuosien tapaan. Tehtävämäärien kasvu suhteessa edellisvuoteen oli merkittävintä tammikuussa (100 tehtävää enemmän kuin vuonna 2020) ja huhtikuussa (113 tehtävää enemmän kuin vuonna 2020). Tehtävämäärät kasvoivat suhteessa edellisvuoteen seitsemänä kuukautena ja viitenä laskivat.

3. Tehtävämäärät kuukausittain 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

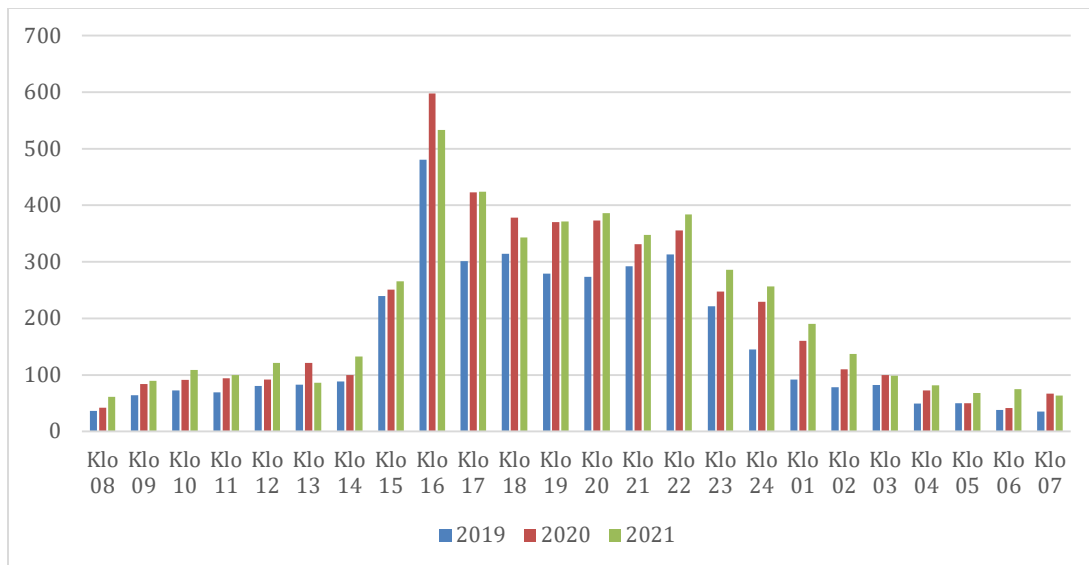
Suurin osa sosiaalipäivystykseen tulevista yhteydenotoista tapahtuu edellisvuosien tapaan kello 16–20 välisenä aikana (vuonna 2021: 1671; vuonna 2020: 1769; vuonna 2019: 1374). Vuonna 2021 tehtävämäärät vähenivät kyseisenä ajanjaksona mutta tehtävämäärien kasvua tapahtui muina kellonaikoina. Kello 20–24 välillä tulleiden yhteydenottojen määrä oli vuonna 2021: 1403 (vuonna 2020: 1306; vuonna 2019: 1099). Yöaikaan kello 00–08 välisenä aikana tulleiden yhteydenottojen määrät olivat vuonna 2021: 968 (vuonna 2020: 828; vuonna 2019: 569). Päiväaikaan tapahtuvien yhteydenottojen määrät ovat kasvaneet tasaisesti edellisvuosien aikana.

4. Tehtävien määrä yhteydenottoajan mukaan 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

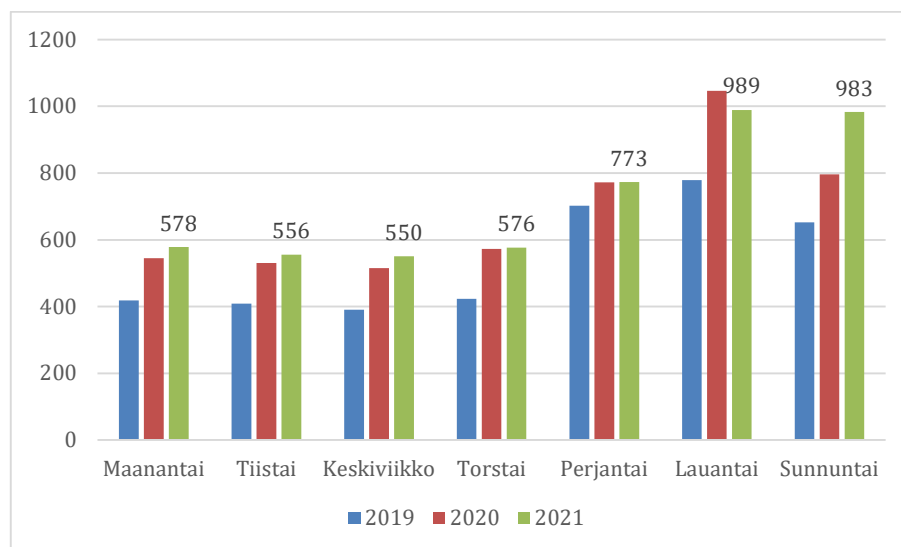
Sosiaalipäivystykseen tuli edelleen tehtäviä eniten kello 16 johtuen siitä, että tuolloin siirrettiin virka-aikaisesta sosiaalityöstä tehtäviä virka-ajan ulkopuoliseen sosiaalipäivystykseen (vuonna 2021: 533; vuonna 2020: 598; vuonna 2019: 480). Myös asiakkaat sekä muut viranomaiset ja toimijat olivat heti

virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen toiminnan alkaessa yhteydessä sosiaalipäivystykseen, jos he eivät olleet saaneet yhteyttä virka-ajalla toimivaan sosiaalihuollon viranomaiseen.

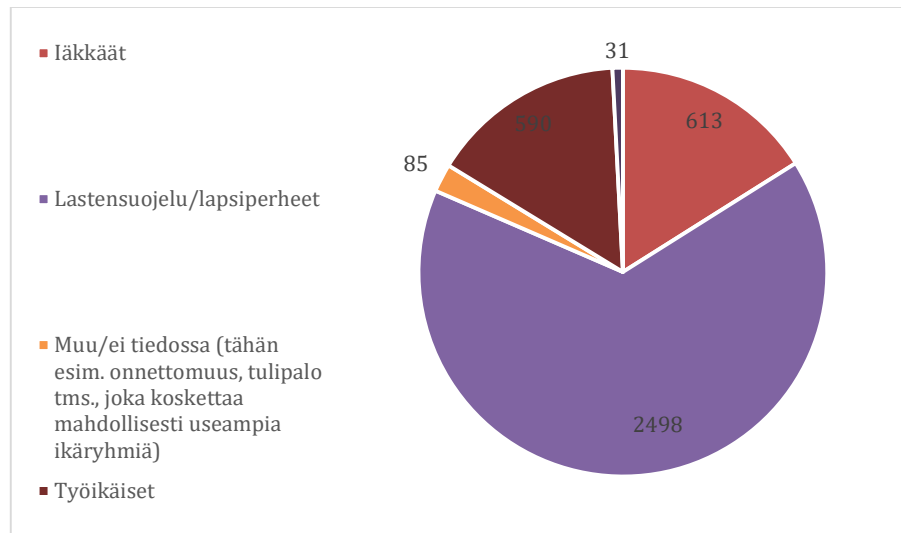
5. Tehtävämäärät kellonajoittain 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Sosiaalipäivystystehtävien määrä vaihteli myös viikonpäivittäin. Maanantaista torstaihin tehtävämäärät ovat olleet lähes yhtä suuria. Perjantaisin tehtäviä on tullut aiempien vuosien tapaan enemmän kuin alkuvuokosta sekä lauantaisin ja sunnuntaisin tehtävämäärät olivat luonnollisesti suurimpia, koska tuolloin sosiaalipäivystys palveli koko vuorokauden. Sunnuntaisin tulleiden tehtävien määrän kasvun oli merkittävää suhteessa edellisvuoteen (vuonna 2021: 983; vuonna 2020: 796; vuonna 2019: 652). Vuonna 2022 nähdään paremmin vuorokausien välistä vaihtelua, kun toiminta on ympärivuorokautista kaikkina viikonpäivinä.

6. Tehtävämäärät viikonpäivittäin 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Sosiaalipäivystykseen voi ottaa yhteyttä eri-ikäisiin liittyvien ihmisten hätä- ja kriisitilanteissa. Suurin osa tehtävistä liittyy edelleen lapsiperheisiin. Seuraavaksi eniten tehtäviä tulee ikääntyneisiin liittyen ja sen jälkeen työikäisiin liittyen. Nyt käytettävissä oli tietoa vain 1.4.-31.12.2021 väliseltä ajalta, mutta jatkossa tietoa voi vertailla edellisvuoteen.

1. Tehtävämäärien jakautuminen palvelutehtävittäin 1.4.-31.12.2021.

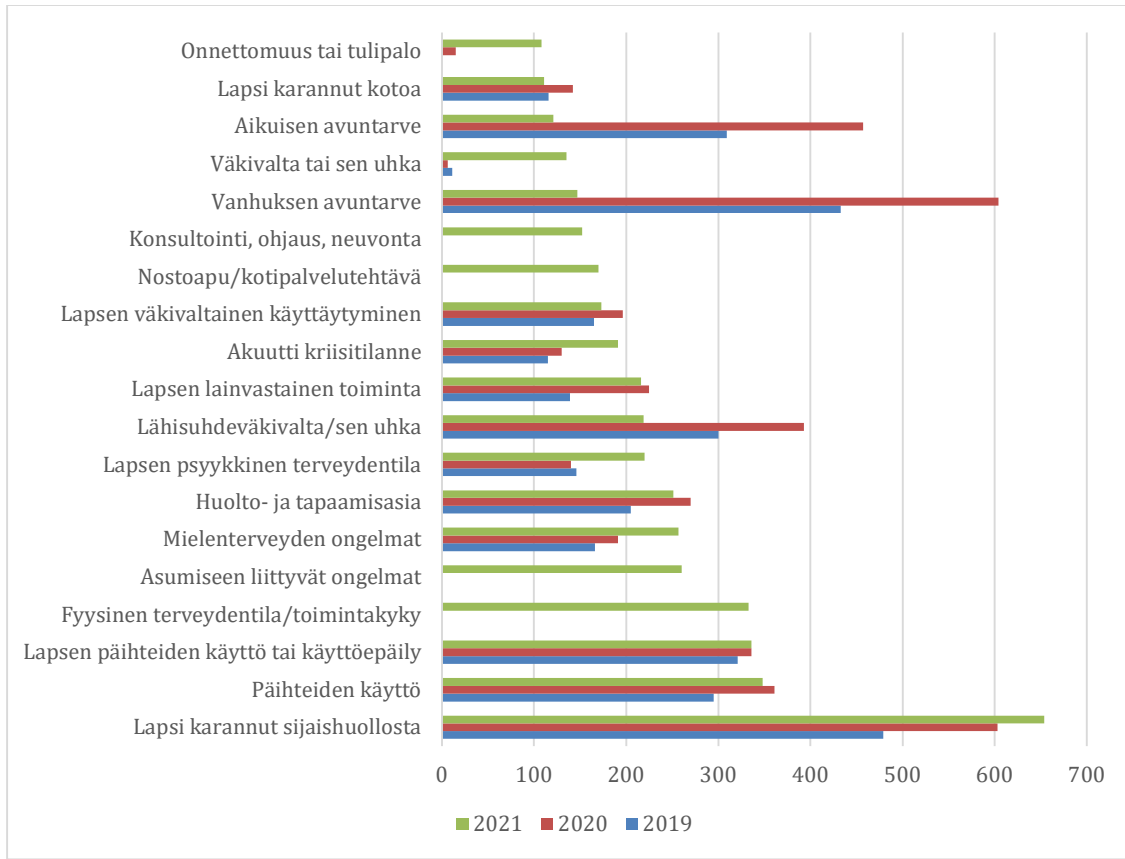
Sosiaalipäivystystehtävien taustasyyt ja yhteydenottajat

Sosiaalipäivystystehtävien taustasyiden vertailu edellisvuosiin on haasteellista, koska taustasyitä tarkennettiin tilastointitavan muuttuessa. Tarkennustarve johtui erityisesti siitä, että työikäisiin ja ikäihmiin liittyvien tehtävien taustasyitä haluttiin tarkentaa. Aiemmin ne oli tilastoitu lähes poikkeuksetta syykoodeilla aikuisen avuntarve tai vanhuksen avuntarve. Vuonna 2022 pystytään tekemään parempaa vertailua siitä, millaisiin asioita esimerkiksi ikäihmisiä koskevat yhteydenotot liittyvät.

Alla olevasta kuvasta näkee, että nostoapu/kotipalvelutehtävä, fyysinen terveydentila/toimintakyky, asumiseen liittyvät ongelmat sekä konsultointi, ohjaus, neuvonta ovat uusia taustasyitä. Nämä eivät ole vertailtavissa edellisvuoteen. Vuonna 2020 yleisin taustasy sosiaalipäivystystehtävälle oli vanhuksen avuntarve. Vuonna 2021 tällä taustasyllä tilastoitiin edelleen 147 tehtävää. Tammi-maaliskuussa tilastointia tehtiin vielä asiakastietojärjestelmään, missä tämä taustasy oli käytössä. Jonkin verran tällä taustasyllä oli tilastoitu myös Forms-kyselyyn, vaikka tarkoituksena oli valita tarkempi taustasy. Tilastointiin liittyviä asioita käsiteltiin aika-ajoin yksikössä ja keskustelua asiasta jatketaan edelleen.

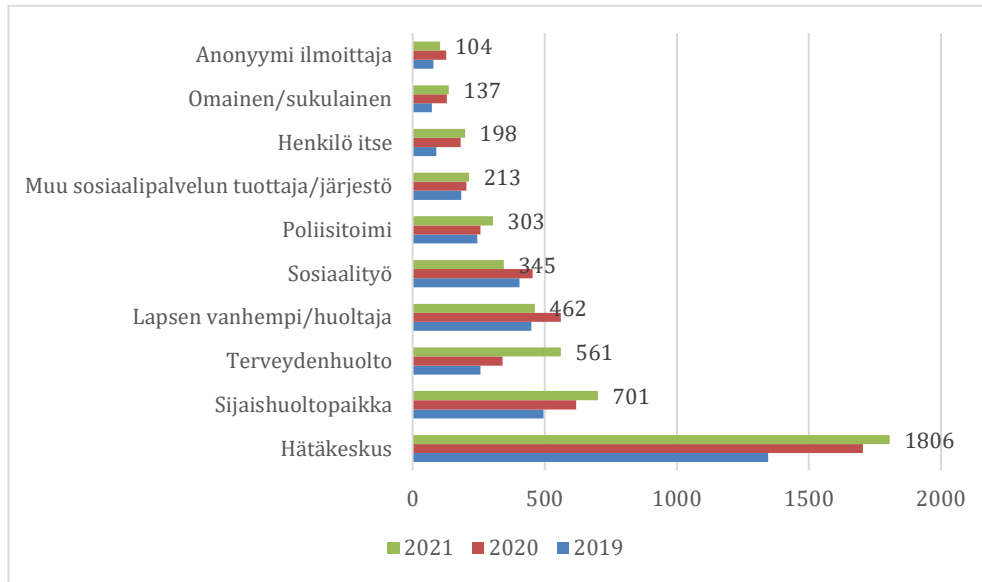
Vuoden 2021 elokuusta joulukuuhun Keski-Suomen sosiaalipäivystykseen tuli aiempaa enemmän akuuttiin kriisitilanteeseen liittyviä tehtäviä johtuen hätäkeskustehtävien uudelleenohjauksesta. Akuutti kriisitilanne -taustasyllä tehtäviä tuli vuonna 2021: 191 (vuonna 2020: 130; vuonna 2019: 115). Tällä taustasyllä tulevien tehtävien määrä tulee kasvamaan edelleen vuonna 2022 toiminnan muutoksesta johtuen.

Viimeisten vuosien aikana tyypillisin sosiaalipäivystyksen tehtävä on liittynyt sijaishuollosta karanneiden lasten asioihin. Niiden määrä lisääntyi jälleen suhteessa edellisvuoteen (vuonna 2021: 654; vuonna 2020: 603; vuonna 2019: 479). Sosiaalipäivystyksestä tehdään usein poliisille virka-apupyntöjä sijaishuollosta karanneista lapsista. Virka-apu oli koko vuoden 2021 ajan maksullista.

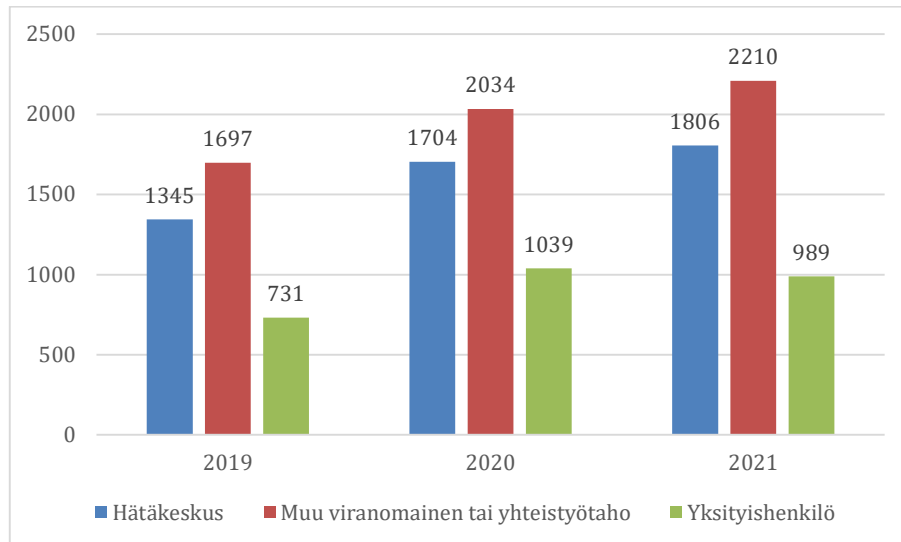
2. Yhteydenotto-aiheet 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Sosiaalipäivystykseen otettiin 1.1.-31.12.2021 välisenä aikana yleisimmin yhteyttä hätäkeskuksesta, yhteensä 1806 kertaa (vuonna 2020: 1704; vuonna 2019: 1345). Toiseksi eniten yhteydenottoja tuli edellisvuoden tapaan sijaishuoltopaikoista (vuonna 2021: 701; vuonna 2020: 618; vuonna 2019: 494) ja kolmanneksi eniten terveydenhuollosta (vuonna 2021: 561; vuonna 2020: 340; vuonna 2019: 256). Terveydenhuollon toimijoiden kasvu yhteydenottajina selittyi sillä, että sosiaalipäivystys toimi tammi-marraskuussa 2021 Sairaala Novan tiloissa.

3. Yleisimmät yhteydenottajat 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Seuraavassa kuvassa on kuvattu yhteydenottajia niin, että siinä on eroteltu hätäkeskus, muu viranomainen tai yhteistyötaho sekä yksityishenkilöt. Yksityishenkilöillä tarkoitetaan omasta asiastaan soittavia henkilöitä, lasten vanhempia ja huoltajia, sukulaisia, naapureita sekä muita yksityishenkilöitä. Tavoitteena on, että yksityishenkilöt sekä muut viranomaiset ja yhteistyötahot soittaisivat suoraan sosiaalipäivystykseen eivätkä ottaisi ensin yhteyttä hätäkeskukseen. Toki sekin yhteydenottokanava oli vuonna 2021 ja on edelleen tulevaisuudessa mahdollinen. Toiminnan muutoksesta tiedotettaessa pyrittiin jakamaan tietoa suorista yhteydenottotavoista.

4. Hätäkeskuksen, muun viranomaisen tai yhteistyötahon ja yksityishenkilöiden tekemien yhteydenottojen määrät 1.1.–31.12. välisenä aikana vuosina 2019–2021.

Taloustilanne

Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen budjetti koostui Jyväskylän 50 % osuudesta sekä muiden kuntien asukasluvuun sidotusta maksuosuuksista. Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen talouden kokonaisluvut olivat seuraavat: TA 2021: 920 400; TOT 1-12/2021: 850 015, +70 385, 92,4 %. Yksikön toiminnassa pysyttiin kokonaisbudjetissa vuoden 2021 aikana.

Seuraavassa on kuvattu Keski-Suomen sosiaalipäivystyksen taloutta tilierittelyn mukaisesti.

Henkilöstökulut: TA 2021: 823 600; TOT 1-12/2021: 770 399, +53 201, 93,5 %. Henkilöstökulut olivat koko vuoden hyvin hallinnassa. Kaksi kriisityöntekijää aloitti määräaikaisesti jo joulukuussa 2021, mutta tästä huolimatta menot pysyivät budjetissa.

Palvelujen ostot: TA 2021: 64 000; TOT 1-12/2021: 49 406, +14 594, 77,2 %. Palvelujen ostoissa pysyttiin talousarviossa. Muut palvelut -tilikohta ylitettiin, mutta kokonaisuudessaan palvelujen ostot olivat vähäisiä. Muut palvelut -tilikohdalta maksetaan muun muassa Poliisin myöntämä virka-apu. Virka-apuun käytettiin yksikössä yhteensä 7652,50 € vuoden 2021 aikana.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat: TA 2021: 6 200; TOT 1-12/2021: 9 152, - 2 952, 147,6 %. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnan osalta ei pysytty budjetissa. Ylitys johtui siitä, että Sairaala Novaan siirryttäessä työntekijöille jouduttiin hankkimaan laadukkaat vastamelukuulokkeet. Lisäksi vuoden 2021 lopussa toisen muuton yhteydessä jouduttiin tekemään kalustehankintoja, joita ei ollut ennalta arvioitu.

Muut toimintakulut: TA 2021: 26 600, TOT 1-12/2021: 21 058, +5 542, 79,2 %. Muiden toimintakulujen osalta pysyttiin hyvin budjetissa.

Yhteystiedot

Asiakasnumero: 014 266 0149

Sähköposti: sosiaalipaivystys@jyvaskyla.fi

Johtava sosiaalityöntekijä Maarit Kinnunen, puh. 050 553 8462, maarit.kinnunen@jyvaskyla.fi